Р Е П У Б Л И К А Б Ъ Л Г А Р И Я
Н А Р О Д Н О С Ъ Б Р А Н И Е

Проект

З А К О Н

за изменение и допълнение на Закона за влизането, пребиваването и напускането на Република България на гражданите на Европейския съюз и членовете на техните семейства

(Обн., ДВ, бр. 80 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 109 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 36, 93 и 102 от 2009 г. и бр. 9 от 2011 г.)

§ 1. В чл. 4 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думите „с лична карта или паспорт” се заменят със „с валидна лична карта или валиден паспорт”.

2. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Член на семейството на гражданин на Европейския съюз, който не е гражданин на Европейския съюз:

1. влиза на територията на Република България с валиден паспорт и виза, когато такава се изисква; визата се издава при условия и по ред, определени от Министерския съвет, без заплащане на такси за обработването на документите и издаването на визата; отказът за издаване на виза, анулирането или отмяната се мотивира и подлежи на оспорване по реда на Административнопроцесуалния кодекс; за отказа за издаване на виза, за анулирането или за отмяната на виза се съставя формуляр по образец, утвърден с акт на Министерския съвет;

2. напуска територията на Република България с паспорт.”

3. В ал. 3 след думите „лицето по ал. 2” се добавя „придружава или се присъединява към гражданина на Европейския съюз и” и след думата „пребиваване” се добавя „на член на семейство на гражданин на Съюза”.

4. В ал. 4 думите „на територията на държава - членка на Европейския съюз” се заменят с „на член на семейство на гражданин на Съюза”.

§ 2. В чл. 6 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думите „с лична карта или паспорт” се заменят със „с валидна лична карта или валиден паспорт”.

2. В ал. 2 след съюза „с” се добавя думата „валиден”.

§ 3. В чл. 7, ал. 1 накрая се поставя запетая и се добавя „Столичната дирекция на вътрешните работи (СДВР) или областните дирекции на МВР, или упълномощени от директорите длъжностни лица”.

§ 4. В чл. 8, ал. 2 се правят следните изменения и допълнения:

1. В основния текст след думите „член на семейството на гражданин на Европейския съюз” се добавя „който придружава или се присъединява към гражданин на Европейския съюз и”.

2. Точка 1 се изменя така:

„1. валидна лична карта или валиден паспорт;”.

§ 5. В чл. 9 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 след думите „Дирекция „Миграция” - МВР” се поставя запетая и се добавя „СДВР или областните дирекции на МВР, или упълномощени от директорите длъжностни лица”.

2. В ал. 2 т. 1 се изменя така:

„1. валидна лична карта или валиден паспорт;”.

3. В ал. 3 т. 1 се изменя така:

„1. валидна лична карта или валиден паспорт;”.

4. В ал. 6 след думите „Дирекция „Миграция” - МВР” се поставя запетая и се добавя „СДВР или областните дирекции на МВР, или упълномощени от директорите длъжностни лица”.

§ 6. В чл. 10 след думите „който не е гражданин на Европейския съюз” се добавя „и придружава или се присъединява към гражданин на Европейския съюз”.

§ 7. В чл. 12 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 след думите „Дирекция „Миграция” - МВР” се поставя запетая и се добавя „СДВР или областните дирекции на МВР, или упълномощени от директорите длъжностни лица”.

2. В ал. 3 т. 1 се изменя така:

„1. валиден паспорт;”.

3. В ал. 6 след думите „Дирекция „Миграция” - МВР” се поставя запетая и се добавя „СДВР или областните дирекции на МВР, или упълномощени от директорите длъжностни лица”.

§ 8. В чл. 13 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1 и в нея след думата „лицето” се поставя запетая и се добавя „ако тя е държава - членка на Европейския съюз, държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, и Конфедерация Швейцария или на друга държава - членка на Европейския съюз, държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, и Конфедерация Швейцария”.

2. Създава се ал. 2:

„(2) При поискване от компетентните органи на друга държава по ал. 1 органите на Дирекция „Миграция” - МВР, самостоятелно или в сътрудничество с други компетентни национални органи извършват проверка дали посоченото в запитването лице представлява заплаха за националната сигурност или обществения ред и предоставят информацията в двумесечен срок.”

§ 9. В чл. 15 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 накрая се добавя „в качеството си на членове на семейството”.

2. Алинея 2 се изменя така:

„(2) При напускане на гражданин на Европейския съюз или при смъртта на гражданин на Европейския съюз правото на продължително пребиваване на неговите деца или на другия родител, който упражнява родителските права, не се засяга, при условие че децата пребивават в Република България и са записани в училище от системата на народната просвета или във висше училище до приключване на обучението или когато представят доказателства за последващи етапи от обучението им.”

3. В ал. 3 т. 3 се изменя така:

„3. пострадал е от домашно насилие преди прекратяване на брака или фактическото съжителство, както и в други случаи, когато това е оправдано с оглед на особено трудни обстоятелства, настъпили не по волята на чужденеца, които той не е могъл да предвиди или да предотврати;”.

4. Създава се ал. 4:

„(4) Лицата по ал. 1, 2 и 3 следва да докажат, че са работници или са самостоятелно заети лица или че притежават достатъчно средства за себе си и за членовете на своето семейство, така че да не се превърнат в тежест за

системата за социално подпомагане през времето на пребиваването си, и че имат пълна здравна осигуровка или че са членове на вече създадено в Република България семейство на лице, отговарящо на тези изисквания, като преценката се прави за всяко лице поотделно.”

§ 10. В чл. 16 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 след думите „получава удостоверение за постоянно пребиваване, ако” се добавя „законно”.

2. Създава се нова ал. 5:

„(5) За издаване на удостоверение за постоянно пребиваване гражданинът на Европейския съюз или член на семейството му, който е гражданин на Европейския съюз, подава заявление до дирекция „Миграция" – МВР, СДВР или областните дирекции на МВР в тридневен срок преди изтичане на разрешения му срок за продължително пребиваване в Република България. Удостоверението за постоянно пребиваване се издава в деня на подаване на заявлението и съдържа пълните имена на лицето и датата на регистрация.”

3. Досегашната ал. 5 става ал. 6.

§ 11. Създава се чл. 17а:

„Чл. 17а. Отказът за издаване на удостоверение за постоянно пребиваване по чл. 16 се мотивира и подлежи на оспорване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.”

§ 12. В чл. 19 ал. 1 се изменя така:

„(1) Член на семейството на гражданин на Европейския съюз, който не е гражданин на Европейския съюз, има право на постоянно пребиваване, ако законно е пребивавал непрекъснато за срок пет години в Република България заедно с гражданин на Европейския съюз или ако законно е пребивавал непрекъснато за срок 5 години в Република България в случаите по чл. 15, и му се издава карта за постоянно пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза.”

§ 13. Член 20 се изменя така:

„Чл. 20. На гражданите на Европейския съюз и на членовете на техните семействата, получили право на пребиваване в Република България, се издават документи, които удостоверяват правото им на пребиваване.”

§ 14. В чл. 21 се създават ал. 3 и 4:

„(3) Притежаването на документите по ал. 1 не може при никакви обстоятелства да представлява предварително условие за упражняване на дадено право или за изпълнението на административна формалност. Притежаването на права може да бъде удостоверено посредством всякакви други доказателствени средства.

(4) Когато гражданин на Европейския съюз или член на семейството му, който не е гражданин на Европейския съюз, пребиваващ в Република България, не притежава или не може да представи документите по ал. 1, преди да се предприемат действия спрямо него, му се предоставя възможност да получи необходимите документи или да удостовери чрез други средства, че притежава право на свободно придвижване.”

§ 15. В чл. 22 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1.

2. Създава се ал. 2:

„(2) Изтичането на срока на валидност на личната карта или на паспорта, въз основа на които лицето е влязло в Република България и въз основа на които му е било издадено удостоверение или карта за пребиваване, не е основание за налагане на принудителна административна мярка на лицето.”

§ 16. В чл. 23, ал. 2 се създава изречение второ:

„Принудителни административни мерки спрямо граждани на Европейския съюз и членовете на техните семейства не могат да се основават на съображения за икономически цели, нито да бъдат автоматична последица от прибягване до системата за социално подпомагане или да се налагат единствено поради това, че лицата търсят работа.”

§ 17. В чл. 25 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думата „реална” се заменя със „сериозна”.

2. Създава се ал. 6:

„(6) Заболяванията с епидемичен потенциал, както са определени в съответните документи на Световната здравна организация, и други инфекциозни или заразни паразитни заболявания, ако те са обект на защитни разпоредби, приложими по отношение на гражданите на Република България, настъпили след период три месеца от датата на пристигането на лицето, не представляват основание за експулсиране от територията на страната.”

§ 18. В чл. 26 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думата „реална” се заменя със „сериозна”.

2. В ал. 2 думата „реална” се заменя със „сериозна”.

§ 19. В чл. 27 се правят следните допълнения:

1. В ал. 1 се създава изречение второ:

„Фактическите основания за налагането на конкретната принудителна мярка, в случай че съдържат класифицирана информация, се посочват в отделен документ, изготвен от съответните длъжностни лица по реда на Закона за защита на класифицираната информация.”

2. Създава се ал. 4:

„(4) Лицето, спрямо което е наложена принудителната административна мярка, се запознава със съдържанието на заповедта на разбираем за него език от компетентните по изпълнението на заповедта органи. Запознаването се удостоверява с протокол.”

§ 20. В чл. 30 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думите „на основание, свързано с националната сигурност” се заличават.

2. Създава се нова ал. 2:

„(2) Молбата за отмяна на мярката може да се подаде и преди изтичане на три години от влизането в сила на заповедта за налагането ѝ, когато е настъпила съществена промяна в обстоятелствата, които са дали основание за налагането ѝ, и лицето представи достатъчно доказателства за тази промяна.”

3. Досегашната ал. 2 става ал. 3.

§ 21. В т. 1 от § 1 на Допълнителната разпоредба се правят следните изменения и допълнения:

1. В буква „б” думите „наследник на съпруга” се заменят с „низходящ на лице по буква „а”.

2. В буква „в” думата „съпруга” се заменя с „лице по буква „а”.

§ 22. Навсякъде в закона думите „карта за пребиваване”, „карта за продължително пребиваване”, „карта за постоянно пребиваване”, „картата за продължително пребиваване” и „картата за постоянно пребиваване” се заменят съответно с „карта за пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза”, „карта за продължително пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза”, „карта за постоянно пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза”, „картата за продължително пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза” и „картата за постоянно пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза”.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 23. В Закона за чужденците в Република България (обн., ДВ, бр. 153 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 70 от 1999 г., бр. 42 и 112 от 2001 г., бр. 45 и 54 от 2002 г., бр. 37 и 103 от 2003 г., бр. 37 и 70 от 2004 г., бр. 11, 63 и 88 от 2005 г., бр. 30 и 82 от 2006 г., бр. 11, 29, 52, 63 и 109 от 2007 г., бр. 13, 26, 28 и 69 от 2008 г., бр. 12, 32, 36, 74, 82, 93 и 103 от 2009 г., бр. 73 от 2010 г. и бр. 9 и 43 от 2011 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 15, ал. 1 думите „продължително, дългосрочно или постоянно” се заменят с „продължително или постоянно”.

2. В чл. 24 се създава ал. 4:

„(4) За чужденците, кандидатстващи на основание чл. 24, ал. 1, т. 17, не се изисква виза по чл. 15, ал. 1.”

3. В чл. 24б се правят следните изменения и допълнения:

а) създава се нова ал. 4:

„(4) На научните работници се издава разрешение за продължително пребиваване при наличието на условията по чл. 24, ал. 2.”;

б) досегашните ал. 4 и 5 стават съответно ал. 5 и 6;

в) създават се ал. 7, 8 и 9:

„(7) Разрешение за продължително пребиваване могат да получат и членовете на семействата на научните работници на основание чл. 24, ал. 1, т. 13 с продължителност на валидност на разрешението съобразно срока на разрешителното за пребиваване, издадено на научния работник.

(8) Чужденец, който е приет като научен работник в друга държава членка, може да извършва част от своите научни изследвания в Република България за срок до три месеца на основание на споразумението за прием, сключено в първата държава членка, което той трябва да представи пред службите за административен контрол на чужденците заедно с валидно разрешение за пребиваване, издадено от първата държава членка. Чужденецът следва да има достатъчни средства за издръжка, без да се прибягва до системата за социално подпомагане, в размер, не по-малък от минималната месечна заплата или минималната пенсия съгласно законодателството на Република България, за срока на пребиваване.

(9) Чужденец, който е приет като научен работник в друга държава членка, може да извършва част от своите научни изследвания в Република България за срок повече от три месеца. В този случай му се издава

разрешение за продължително пребиваване при условията по чл. 24б, ал. 3 и 4.”

4. Създава се чл. 24з:

„Чл. 24з. (1) Разрешение за продължително пребиваване могат да получат и чужденци, които са участници във висящо административно или наказателно производство, образувано срещу работодател, поради особено експлоататорски условия на труд или са непълнолетни или малолетни, наети на работа незаконно – до приключване на производството.

(2) Разрешеното пребиваване по ал. 1 не се отчита при изчисляване периода на пребиваване за получаване на постоянно или дългосрочно пребиваване.”

5. В чл. 33б ал. 2 се изменя така:

„(2) Заявлението се изпраща по служебен път на дирекция „Миграция” - МВР, която го разглежда в срок до 4 месеца от датата на подаването му.”

6. Член 33д се изменя така:

„Чл. 33д. Дирекция „Миграция” - МВР, уведомява другата държава - членка на Европейския съюз, за предоставеното право на продължително пребиваване на чужденеца по чл. 33а, ал. 1.”

7. В чл. 40, ал. 1, т. 6 думите „т. 6, 7 и 8” се заменят с „т. 6, 7, 8 и 13, както и когато се касае за членове на семейство на лице по чл. 25, ал. 1, т. 6, 7, 8 и 13”.

§ 24. В Закона за българските лични документи (обн., ДВ, бр. 93 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 53, 67, 70 и 113 от 1999 г., бр. 108 от 2000 г., бр. 42 от 2001 г., бр. 45 и 54 от 2002 г., бр. 29 и 63 от 2003 г., бр. 96, 103 и 111 от 2004 г., бр. 43, 71, 86, 88 и 105 от 2005 г., бр. 30, 82 и 105 от 2006 г., бр. 29, 46 и 52 от 2007 г., бр. 66, 88 и 110 от 2008 г., бр. 35, 47, 82 и 102 от 2009 г., бр. 26 и 100 от 2010 г. и бр. 9, 23, 32 и 55 от 2011 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 14, ал. 3 думите „разрешение за пребиваване със забележка „карта, упражнил правото си на свободно придвижване” се заменят с „карта за пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза” на продължително или постоянно пребиваващ член на семейство на гражданин на Европейския съюз, който е упражнил правото си на свободно придвижване”.

2. В чл. 59:

а) в ал. 2 се създава т. 12:

„12. разрешение за продължително пребиваване на чужденец с отбелязване „научен работник” – издава се от органите на Министерството на вътрешните работи със срок на валидност до една година.”;

б) в ал. 3:

аа) в т. 1 думите „разрешение за пребиваване на продължително пребиваващ член на семейството на гражданин на ЕС, който е упражнил правото си на свободно придвижване, със забележка „карта, упражнил правото си на свободно придвижване” се заменят с „карта за пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза“ на продължително пребиваващ член на семейство на гражданин на ЕС, който не е гражданин на ЕС и който е упражнил правото си на свободно придвижване”;

бб) в т. 2 думите „разрешение за пребиваване на постоянно пребиваващ член на семейството на гражданин на ЕС, който е упражнил правото си на свободно придвижване, със забележка „карта, упражнил правото си на свободно придвижване” се заменят с „карта за пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза“ на постоянно пребиваващ член на семейство на гражданин на ЕС, който не е гражданин на ЕС и който е упражнил правото си на свободно придвижване”.

§ 25. В Закона за българското гражданство (обн., ДВ, бр. 136 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 41 от 2001 г., бр. 54 от 2002 г., бр. 52 и 109 от 2007 г., бр. 74 и 82 от 2009 г. и бр. 33 от 2010 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 12, т. 2 след думата „постоянно” се добавя „или дългосрочно”.

2. В чл. 13 навсякъде след думата „постоянно” се добавя „или дългосрочно”.

3. В чл. 14 след думата „постоянно” се добавя „или дългосрочно”.

4. В чл. 26, ал. 1, т. 3 след думата „постоянно” се добавя „или дългосрочно”.

§ 26. Параграф 22 влиза в сила след влизането в сила на акта на Министерския съвет, с който се утвърждават образците на картите за пребиваване на член на семейството на гражданин на Европейския съюз на продължително/постоянно пребиваващ член на семейство на гражданин на Европейския съюз, който е упражнил правото си на свободно придвижване.

Законът е приет от 41-ото Народно събрание на …….…….…… 2011 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:

(Цецка Цачева)

М О Т И В И

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за влизането, пребиваването и напускането на Република България на гражданите на Европейския съюз и членовете на техните семейства

Предложеният законопроект има за цел постигане на пълно съответствие с Директива 2004/38/ЕС на Европейския парламент и на Съвета и изпълнение на препоръките на Европейската комисия (ЕК) за правилното й транспониране.

С предлаганите разпоредби се постига предвиденото от Директива 2004/38 ниво на защита на правата на членовете на семейството на гражданина на Европейския съюз (ЕС) при промяна в обстоятелствата.

Със законопроекта се постига ясно и безспорно регулиране на статута на гражданите на ЕС и членовете на техните семейства, отговарящи на изискуемите условия, така че те да могат да упражняват пълноценно правата, гарантирани от директивата.

С измененията се постига по-голяма яснота във връзка с уредбата на налагането на принудителни административни мерки на основания, свързани с националната сигурност.

Измененията и допълненията, съдържащи се в предлагания законопроект, са съобразени с констатациите на ЕК, както следва:

I. Въвеждане на норма (липса на транспониране):

С § 8 от законопроекта се предвижда задължение за оказване на съдействие в отговор на искане от компетентните органи на друга държава членка. В тази хипотеза органите на дирекция „Миграция” самостоятелно или в сътрудничество с други компетентни национални органи извършват съответните проверки и предоставят информацията в двумесечен срок.

С § 10 от законопроекта се въвежда изричен текст относно срока, в който компетентните национални органи следва да издадат на гражданина на ЕС и членовете на семейството му, които са граждани на ЕС, удостоверение за постоянно пребиваване. Предлага се това да става още в деня на подаване на заявлението, каквато е установената практика.

С § 15 от законопроекта се създава разпоредба, съгласно която изтичането на срока на валидност на личната карта или на паспорта, въз основа на които лицето е влязло в Република България и въз основа на които

му е било издадено удостоверение за регистрация или карта за пребиваване, само по себе си не е основание за налагане на принудителна административна мярка на лицето.

С § 17 от законопроекта се въвежда още един императивен текст от директивата: когато се касае за основание, свързано с общественото здраве, няма да се издава заповед за налагане на принудителна административна мярка, а издадената няма да се изпълнява в случаите, когато се установи, че заболяванията са настъпили след период три месеца от датата на пристигане на лицето.

С § 19 от законопроекта се въвежда хипотеза, която се прилага на практика, но не е изрично уредена и е свързана с опазването на класифицираната информация при изготвянето на заповедите за ПАМ. Фактическите основания за налагането на конкретната принудителна мярка, в случай че съдържат класифицирана информация, ще се посочват в отделен документ, изготвен съобразно изискванията на Закона за защита на класифицираната информация.

II. Правилно въвеждане (неправилно/непълно транспониране):

С § 9 от законопроекта се въвежда разпоредба на директивата, пропусната при първоначалното транспониране, като в чл. 15 от закона се предвиждат изменения и допълнения, свързани със защита на правото на продължително пребиваване на членовете на семейството на гражданин на ЕС, които не са граждани на ЕС, при промяна на обстоятелствата (освен при смърт на титуляря, напускане на страната от титуляря членовете на семейството да могат да пребивават на самостоятелно основание при продължаване на обучението в следващи етапи, прекратяване на брака или фактическото съжителство с гражданина на ЕС, в други случаи, когато това е оправдано при особено тежки обстоятелства). Разбира се, тези лица следва да докажат необходимостта/причината да пребивават и че разполагат с достатъчно средства.

С § 13 от законопроекта редакционно се внася необходимата яснота във връзка с хипотезата, че на гражданите на ЕС и членовете на техните семейства, които са получили право на пребиваване в Република България, се издават необходимите документи, удостоверяващи това право.

С § 14 от законопроекта изрично се регламентира, че притежаването на документите, които удостоверяват правото му на пребиваване, не може при никакви обстоятелства да представлява предварително условие за упражняване на дадено право или за изпълнението на административна формалност. Притежаването на права може да бъде удостоверено посредством всякакви други доказателствени средства.

Създава се гаранция, че когато гражданин на ЕС или член на семейството му, който не е гражданин на ЕС, пребиваващ в Република България, не притежава или не може да представи документите, които удостоверяват правото му на пребиваване, преди да се предприемат действия спрямо него, ще му се предостави възможност да се снабди с тях или да удостовери чрез други средства, че притежава право на свободно придвижване.

С § 16 от законопроекта се предлагат изменения и допълнения в чл. 23, ал. 2 от закона - въвежда се изрична забрана принудителни административни мерки спрямо граждани на ЕС и членовете на техните семейства да се основават на съображения за икономически цели, нито да бъдат автоматична последица от прибягване до системата за социално подпомагане или единствено поради това, че лицата търсят работа.

С § 17 от законопроекта се отстранява допусната неточност в закона. С оглед хармонизиране с директивата се предлага изменение на чл. 25, ал. 1 – експулсиране на гражданин на ЕС или на член на семейството му се налага, когато присъствието му в Република България създава сериозна заплаха за националната сигурност или обществения ред (вместо досегашното основание: реална заплаха). Това понятие е възприето и в Закона за чужденците в Република България и съответства на духа на директивата, а именно, че прилагането на ПАМ е оправдано при изключителни и обективно мотивирани обстоятелства, свързани с националната сигурност.

Аналогична промяна се въвежда и с § 18, който регламентира, че забрана за влизане в Република България се налага на гражданин на ЕС или на член на семейството му, който с действията си създава сериозна заплаха за националната сигурност.

Директивата съдържа засилена защита срещу експулсиране на граждани на ЕС и членовете на техните семейства, особено по отношение на тези, които са пребивавали в приемащата държава членка за по-дълъг период от време. Въпреки че граждани на ЕС, имащи право на пребиваване, могат да бъдат експулсирани от съображения, свързани с обществения ред или обществената сигурност, имащите право на постоянно пребиваване могат да бъдат експулсирани само ако са налице сериозни основания, свързани с обществения ред или обществената сигурност. Тези, които са пребивавали в приемащата държава членка през последните десет години, могат да бъдат експулсирани само на базата на императивни основания, свързани с обществената сигурност. Същата защита се предоставя на малолетни или непълнолетни лица, освен ако експулсирането е наложително с оглед на техните интереси.

Затова с § 20 от законопроекта и с оглед на особеното внимание, което директивата обръща на ограничаването на свободното придвижване на гражданите на ЕС и членовете на техните семейства, е предвидената промяна в чл. 30, даващ възможност на засегнатото лице, на което е наложена принудителна административна мярка, да подаде молба за отмяна на мярката и преди изтичане на три години от влизането в сила на заповедта за налагането й, когато е настъпила съществена промяна в обстоятелствата, които са дали основание за нейното налагане, и лицето представи достатъчно доказателства за това. Досега тази възможност съществуваше само за ПАМ на основание, свързано с националната сигурност.

III Точно транспониране (неточно/двусмислено транспониране):

С § 1 от законопроекта се редактира чл. 4, ал. 2 от закона, като се отстранява смислова неточност при първоначалното транспониране, а именно, че изискването за виза се отнася само за влизането в България.

Съгласно българското законодателство (чл. 3 от Наредбата за условията и реда за издаване на виза и определяне на визовия режим), „визата" е разрешение за влизане и пребиваване, за транзитно преминаване или за летищен транзит. Понятието „изходна виза" не съществува в българското законодателство и такива виза не се изисква от напускащите територията на България лица, независимо от тяхното гражданство и статут.

С § 12 от законопроекта недвусмислено се регламентира, че правото на постоянно пребиваване се придобива при изпълнението на необходимите предпоставки съобразно директивата (5 години непрекъснато пребиваване) и за удостоверяването на това право се издава карта. С промяната се подчертава, че документът удостоверява, а не генерира съответното право.

С § 4 и 6 от законопроекта се въвежда уточнението съответно в чл. 8, ал. 2 и чл. 10 от ЗВПНРБГЕСЧТС, че удостоверението за продължително пребиваване се издава на член на семейството на гражданин на ЕС, който „придружава или се присъединява към гражданин на Европейския съюз", с оглед точното транспониране на чл. 7, параграф 1, буква „г" от Директива 2004/38/ЕС.

С § 1, 2, 4, 5 и 7 от законопроекта се въвежда уточнението съответно в чл. 4, ал. 1 и 2, чл. 6, чл. 8, ал. 2, т. 1, чл. 9, ал. 2, т. 1 и ал. 3, т. 1 и в чл. 12, ал. 3, т. 1 от ЗВПНРБГЕСЧТС, че личната карта или съответно паспортът следва да са валидни с оглед на точното транспониране на чл. 4, 5 и 6 от Директивата. Липсата на това уточнение поставя българските граждани в неравнопоставено положение, тъй като съгласно Закона за българските

лични документи те не могат да ползват „нередовни" български лични документи, включително такива с изтекъл срок на валидност.

С § 1, т. 2 от законопроекта в чл. 4, ал. 2 от ЗВПНРБГЕСЧТС изрично е разширен кръгът на подлежащите на оспорване по реда на Административнопроцесуалния кодекс правни актове на компетентните държавни органи, като е предвидено, че на оспорване подлежат не само актовете, с които се отказва издаване на виза, но също и актовете, с които визата се анулира или отменя.

С оглед точното транспониране на чл. 12, параграф 2 от Директивата с § 9, т. 1 от законопроекта в чл. 15, ал. 1 от ЗВПНРБГЕСЧТС се въвежда уточнението, че смъртта на гражданина на Съюза не води до загуба на правото на пребиваване на членовете на семейството му, които не са граждани на държава членка, ако те са пребивавали в приемащата държава членка в продължение на най-малко една година преди смъртта на гражданина на Съюза в качеството си на членове на семейството.

Член 12, параграф 3 на Директивата посочва две обстоятелства – „отпътуване" или „смърт" на гражданина на ЕС, които не водят до загуба на правото на пребиваване на неговите деца или на родителя, който на практика има настойничеството/попечителство над децата, ако децата пребивават в приемащата държава членка и са записани в учебно заведение с цел да учат в него до приключването на тяхното обучение. Член 15, ал. 2 от ЗВПНРБГЕСЧТС транспонира текста по-стеснително, като предвижда това право да се запазва само в случай на напускане на гражданина на ЕС, но не и при „смърт". Във връзка с това § 9, т. 2 от законопроекта допълва чл. 15, ал. 2 от ЗВПНРБГЕСЧТС, като регламентира запазването на това право и случай на смърт.

С § 10 и 12 от законопроекта съответно в чл. 16, ал. 1 и в чл. 19, ал. 1 от ЗВПНРБГЕСЧТС се въвежда уточнението, че непрекъснатото пребиваване в продължение на пет години в Република България следва да е „законно" в съответствие с чл. 16, параграф 1 и чл. 18 от Директивата.

Член 2, параграф 2 на Директивата определя като членове на семейството на гражданин на ЕС преките наследници и преките роднини по възходяща линия както на съпруга на гражданина на ЕС, така и на неговия партньор, с когото има установено фактическо съжителство. С оглед на това с § 21 от законопроекта в § 1 от Допълнителните разпоредби на ЗВПНРБГЕСЧТС съответно е допълнена дефиницията на „член на семейството на гражданин на Европейския съюз".

Сред констатациите на ЕК за неправилно транспониране е следният важен въпрос, който се адресира от законопроекта:

В Доклада на ЕК относно прилагането на директивата от държавите членки като сериозен проблем е посочен фактът, че в редица държави членки, включително в България, картата за пребиваване не се нарича „Карта за пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза”, както се изисква в член 10 от директивата. За засегнатите членове на семейството може да се окаже трудно да докажат, че тяхното положение попада в обхвата на директивата, а не на по-ограничителните национални правила относно гражданите на трети страни.

Съгласно действащия закон член на семейството на гражданин на ЕС, който не е гражданин на ЕС, може да пребивава продължително или постоянно в Република България, за което му се издава КАРТА ЗА ПРЕБИВАВАНЕ със забележка ... „карта, упражнил правото си на свободно придвижване”.

Съгласно Закона за българските лични документи, чл. 59, ал. 3:

„(3) На членовете на семейства на граждани на ЕС, на членовете на семейства на гражданите на държави - страни по Споразумението за ЕИП, на гражданите на Конфедерация Швейцария, които не са граждани на ЕС, ЕИП и Конфедерация Швейцария, които по силата на сключени международни договори с ЕС имат право на свободно придвижване, се издават следните документи за пребиваване:

1. разрешение за пребиваване на продължително пребиваващ член на семейството на гражданин на ЕС, който е упражнил правото си на свободно придвижване, със забележка „карта, упражнил правото си на свободно придвижване” - издава се от органите на Министерството на вътрешните работи със срок на валидност до 5 години;

2. разрешение за пребиваване на постоянно пребиваващ член на семейството на гражданин на ЕС, който е упражнил правото си на свободно придвижване, със забележка "карта, упражнил правото си на свободно придвижване" - издава се от органите на Министерството на вътрешните работи със срок на валидност до 10 години.”

Видно от действащия закон, наименованието на издаваните документи не съответства на директивата.

В насоките на ЕК (Комуникация 2009 (313) за правилно прилагане на Директивата изрично се забранява промяна на наименованието на документа.

Ето защо съответната промяна в закона се предлага с § 22 от законопроекта, който влиза в сила след влизането в сила на акта на Министерския съвет за утвърждаване на образците на картите за пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза на

продължително/постоянно пребиваващ член на семейство на гражданин на ЕС, който е упражнил правото си на свободно придвижване (§ 26).

С промените в § 3, 5 и 7 се регламентира децентрализираното подаване на заявленията за издаване на удостоверения, съответно децентрализираното издаване на тези документи, както от дирекция „Миграция" - МВР, така и от СДВР или от областните дирекции на МВР, или упълномощени от директорите длъжностни лица. Тази уредба се въвежда за улеснение на гражданите на ЕС и членовете на семействата им.

С Преходните и заключителните разпоредби на законопроекта се предлагат изменения и в Закона за чужденците в Република България, Закона за българските лични документи и Закона за българското гражданство.

Част от предложенията за изменение в Закона за чужденците в Република България са с цел пълното въвеждане в българското законодателство на Директива 2005/71/ЕО на Съвета от 12 октомври 2005 г. относно специфична процедура за прием на граждани от трети страни за целите на провеждане на научноизследователска дейност.

Посочената директива е частично въведена в националното ни законодателство в чл. 24б от ЗЧРБ и в Наредбата за условията и реда за включване на научноизследователски организации със седалище в Република България в националния списък на научноизследователските организации, които могат да приемат чужденци за разработване на научноизследователски проекти.

С § 23, т. 3 се въвеждат всички условия съгласно Директивата.

С § 23, т. 2 в Закона за чужденците в Република България се прави изменение по чл. 24, в смисъл че при кандидатстване за разрешение за продължително пребиваване отпада изискването за виза за лица, които са получили статут на специална закрила по чл. 25 от Закона за борба с трафика на хора. С предлаганото изменение се отстранява логическа неточност в закона, а именно от лица, които са жертви на трафик, да се изисква виза.

С § 23, т. 4 се създава нов чл. 24з, съгласно който разрешение за продължително пребиваване могат да получат и чужденци, които са участници във висящо административно или наказателно производство, образувано срещу работодател, поради особено експлоататорски условия на труд или които са непълнолетни или малолетни, наети на работа незаконно – със срок до приключване на производството.

Разрешеното на това основание пребиваване не се отчита при изчисляване периода на пребиваване за получаване на постоянно или дългосрочно пребиваване.

С тази разпоредба се въвежда разпоредбата на чл. 13, § 4 от Директива 2009/52/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2009 г. за предвиждане на минимални стандарти за санкциите и мерките срещу работодатели на незаконно пребиваващи граждани на трета държава.

С § 23, т. 5 се регламентира изпращането на заявлението по служебен път на дирекция „Миграция" - МВР. Предложението има за цел подобряване ефективността на процедурите по издаване на разрешение за продължително пребиваване на територията на Република България, като предвижда, че службите за административен контрол на чужденците ще изпращат заявленията за издаване на разрешение за продължително пребиваване по служебен път на дирекция „Миграция" - МВР.

С § 23, т. 6 се регламентира, че дирекция „Миграция" – МВР, уведомява другата държава - членка на ЕС, за предоставеното право на продължително пребиваване на чужденеца по чл. 33а, ал. 1. С направеното предложение се осигурява своевременно уведомяване на съответните национални контактни точки, когато е предоставено право на продължително пребиваване от страна на Република България на базата на издадено разрешение за дългосрочно пребиваване в ЕС от друга държава членка, като по този начин се осигурява по-добра синхронизация между Република България и другите държави - членки на ЕС, във връзка с предаването на информация между националните контактни точки съгласно чл. 25 от Директивата.

Предложенията за изменение и допълнение на Закона за българските лични документи са свързани с изложеното по-горе по отношение на § 12 от законопроекта, както и с необходимостта за удостоверяване пребиваването на категорията лица „научни работници" в съответствие с изискванията на Директивата за научните работници 2005/71/ЕО.

Вследствие на приетите изменения в Закона за чужденците в Република България, в сила от 28 януари 2011 г., са предложени и изменения в Закона за българското гражданство (ЗБГ), които са насочени към допълване на правната уредба във връзка с въведения статут на дългосрочно пребиваване. С предложенията за изменения в ЗБГ се предвижда възможност за придобиване (чл. 12 - 14) и възстановяване (чл. 26) на българско гражданство от дългосрочно пребиваващите в България чужденци, аналогична на възможността, с каквато разполагат постоянно пребиваващите в страната чужденци. Доколкото статутът на дългосрочно пребиваващ в България чужденец е не по-малко благоприятен от този на постоянно пребиваващ (съгласно чл. 24г от ЗЧРБ „след придобиването му статутът на дългосрочно пребиваване е постоянен, доколкото не са възникнали основания за отнемането му по чл. 40"), тази категория лица следва също да

могат да се ползват от правото на придобиване и възстановяване на българско гражданство по подобие на постоянно пребиваващите.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)